

ปีที่ 40 ฉบับที่ 14231 วันอาทิตย์ที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 หน้า 7

กอลีก
ออฟ ทาวน์

ศศิน เฉลิมลาภ

จะ DAD หรือ ADD

ลวลามีปัญหาความขัดแย้งในการพัฒนาอะไรที่ดูมีปัญหาของคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะมีศัพท์เฉพาะที่เรียกกันในวงการว่า NIMBY ย่อมาจากภาษาฝรั่งว่า Not in My Backyard หรือจะไปสร้างที่ไหนก็ไป อย่ามาสร้างที่สนามบ้านฉัน

เรื่องนี้ก็เกิดขึ้นที่บ้านเรา โดยเฉพาะเรื่องปอน้ำบาดน้ำเสีย ปอขยะ โรงงาน และ โรงไฟฟ้าถ่านหิน

ตอนนี้เห็นว่าความขัดแย้งเรื่องตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินใหม่ที่กระเปาะระหว่างรัฐบาลและการไฟฟ้า กับกลุ่มผู้คัดค้านก็พักยกการประท้วงและเดินหน้ากันไปให้ไปทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพขั้นใหม่ประมาณปีหนึ่ง

ในวงการทำงานเรื่องนี้ เรามีศัพท์ย่อเรียกโครงการที่คนในพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมและรัฐบาลวางโครงการดูลงมาเป็นอากาศคุณพ่อสั่งลุย หรือ DAD Syndrome โดย DAD หรือล้อเลียนว่าเป็นพ่อผู้เป็นใหญ่เอาแต่ใจมาจากขั้นตอนออกแบบมาแล้ว (Design) แล้วก็มาประกาศว่าจะเอาแล้วนะตรงนี้ (Announce) ต่อจากนั้นก็แน่นอน ใครไม่เห็นด้วยก็โฆษณาปกป้องโครงการว่าดีแล้ว ศึกษาครอบด้าน (Defend) ซึ่งก็น่าจะพอนึกออกได้ว่าก็ครั้งที่ไหนที่ทำงานแบบนี้ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน

วงการสิ่งแวดล้อมมักเสนอแนะให้รัฐบาลหรือฝ่ายพัฒนาทำกระบวนการใหม่ คือ ลองเริ่มประกาศแนวคิดว่ายากจะได้อะไร ก็ Announce นั้นแหละ แต่ลองชวนผู้เกี่ยวข้องมาปรึกษาหารือพูดคุยกัน เรียกว่าแบบ Dialogue แล้วเอาความคิดเห็นนั้นมาออกแบบ Design โครงการที่ผ่านกระบวนการปรึกษาหารือกันอย่างรอบคอบรอบด้านแล้ว เรียกว่าขั้นตอนแบบ ADD ไม่ใช่ DAD

ตอนนี้เป็นโอกาสอันดีที่ต่างฝ่ายก็ได้แสดงเจตนาพาทักกันอย่างสงบสันติและทอเวลาออกไปอีกปี และท่านนายกรากก็ว่า ถ้าไม่ผ่าน EIA ก็ไม่ต้องสร้าง นับว่าท่านก็เปิดใจอยู่พอสมควร

แต่ผมไม่ทราบว่ ท่านจะรู้ใหม่ว่ากระบวนการทำ EIA มันไม่มีที่จะไม่ผ่านหรือครับ เพราะการทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นเขาตั้งธงเอาไว้ก่อนแล้วว่าเอาแน่ มีผลกระทบอะไรก็มีมาตรการลดผลกระทบเอา ปล่อยอากาศเสีย ก็ใส่ที่ดัก น้ำบาดเรือเข้ามาน้ำกลั้วอุบัติเหตุ ผ่านพื้นที่สำคัญก็วางมาตรการความปลอดภัยให้ดี ซึ่งมันก็เป็นเรื่องทั่วๆ ไปที่คิดได้ ใส่ลงไปได้อยู่แล้ว

หรือว่าหากให้มีประชุมรับฟังความคิดเห็น มันก็เป็นการมีส่วนร่วมเต็มๆ เอาโครงการมานำเสนอกันว่าดีอย่างไร แล้วเอาสองฝ่ายมากดดันทะเลาะกัน และสรุปง่าย ๆ ว่าโครงการมีทั้งข้อดีและข้อเสีย แต่ข้อดีและความจำเป็นมีมากกว่าอะไรทำนองนั้น เท่าที่เคยๆ เห็นมา

ถ้าเราจะลองมิติใหม่ ควรเปลี่ยนจากกระบวนการแบบพ่อสั่ง DAD มาเป็น ADD คือ มีการพูดจาหารือ ซึ่งก็มีเครื่องมือวิธีได้หลายแบบ

ทั้งการเปิดเวทีสาธารณะ ให้มีการถกแถลงข้อมูลอย่างเป็นกลาง เป็นธรรม ในบรรยากาศสร้างสรรค์ การเปิดสัมมนา หรือประชุมปรึกษาหารือทางเทคนิคจากผู้รู้ทั้งสองฝ่าย หรือแม้กระทั่งศึกษาทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่เรียกว่า SEA (Strategic Environmental Assessment)

ลองดูครับว่า อยากรจะ DAD หรือจะ ADD